

insjö fisket

NUMMER 4 - 1974

Vänernfiskaren Kurt Jonsson, Källandsö, bärar fångsten av siklöja från en av sina storryssjor.

FOTO: UW

insjö fisket

Organ för
Svenska Insjöfiskarens
organisationer

Adress: Fiskhallsvägen 16—18,
121 73 Johanneshov.

T. f. ansv. utgivare **U. Widén**
Telefon 08-91 55 04
Bostad 0753-814 76

Tryckeriet 019-13 71 00

Prenumerationspris
10,— kr. per helår
Lösenummer 1:50

Använd postgiro 29 29 87-5

Insjöfiskarens,
121 73 Johanneshov

Läs i detta nummer

Tillstånd enligt miljö- skyddslagen	sid. 3
Från myndigheterna	.. 4
Förhållandet mellan ål-kräftor-göa	.. 10
Pressevyn	.. 12
Insjöfiskeristatistik	.. 15
Vänerns FF 50-års- jubilerar	.. 19

Medlemmar anslutna till SIC

- Vänerns Fiskareförbund
med underavdelningar
- Hjälmarens Fiskareförbund
med underavdelningar

Quintus Tryckeri AB — Örebro 1974

- Mälarens Fiskareförbund
med underavdelningar
- Vätterns Fiskareförbund
med underavdelningar
- Vätterns Allmänna
Fiskareförbund med under-
avdelningar
- Norrbottnens Inlandsfiskare
med underavdelningar
- Malmöhus läns Insjöfiskare-
förening
- Ringsjöns Yrkesfiskareförening
- Roxens Fiskeriförening
- Glans Fiskeriförening
- Storsjöns Centrala Fiskevårds-
förening
- Kungsörs Sport & Fiskevårds-
förening
- Yngaren & Mäskarens Fiske-
vårdsförening
- Boxholms Bruks AB
- Arboga Fiskevårdsförening
- Transtrands Fiskevårdsförening

Prenumerations- barometer för 1974 "Insjöfisket"

25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

- Roxens FF
- Arboga FVF
- Yngaren-Mäskaren
- Kungälv FVF
- Malmöhus läns FF
- Vätterns Östra FF
- Motalaortens FF
- Söderlands läns FF
- Glans FF
- Västergöt FF
- Västerås FF

Insjöfisket nr 4 1974

TILLSTÅND ENLIGT MILJÖ- SKYDDSLAGEN

I slutet av juni månad lämnade koncessionsnämnden för miljöskydd Uddeholms Aktiebolag tillstånd enligt miljöskyddslagen till verksamheten vid de skogsindustriella enheterna och de kemiska fabriker vid Skoghallsverken. Nämndens beslut innebär bland annat ett godkännande av utsläpp av svaveldioxid och kvicksilver till atmosfären i icke så ringa omfattning. Med största sannolikhet kommer dessa ämnen att falla ned inom Vänerns nederbördsområde och beträffande svaveldioxiden bidra till ytterligare försurning av mark och vatten, vars buffertkapacitet är låg i dessa områden.

Det allvarliga vad beträffar Skoghallsverken, är att man givit tillstånd till en fortsatt drift i klor-alkali fabriken med kvicksilverceller. Det finns i dagens läge en alternativ framställningsmetod, som är befriad från kvicksilverceller och istället ersatt med s k diafragmaceller. Med denna metod slipper man helt emission av kvicksilver i luft och vatten. Enligt Uddeholmsbolaget skulle installation av diafragmaceller innebära en merkostnad på ca 25—30 miljoner kronor vid den planerade utbyggnaden. Den fördyringen skulle ställa sig företagsekonomiskt oönsam enligt bolaget.

Någon bedömning från samhällsekonomiska synpunkter har inte gjorts av koncessionsnämnden. Frågan om vilka villkor som skall gälla beträffande utsläpp till luften av bland annat kvicksilver från fabriken har satts på provotid. I de provisoriska föreskrifter som satts upp tillåter man efter utbyggnaden att drygt 217 kg kvicksilver avges till luften per år.

Mot bakgrund av de stora mängder kvicksilver som fabriken släppte ut i Vänern sedan starten 1918 och de skadeeffekter den haft på fisken och som sedermera drabbade förvärvsfiskarna genom svartlistning av vattenområden, skulle koncessionsnämnden ha sagt nej till fortsatt utsläpp av kvicksilver.

Man frågar sig, kan en merkostnad på 25—30 miljoner kronor vara för dyrt för att på sikt befria Sveriges största insjö från denns kvalificerade miljöförstöring? Kan inte Uddeholmsbolaget klara den ökade kostnaden ensam måste statsmakterna träda in. Det gäller inte enbart att säkerställa utkomsten för de som arbetar vid fabriken och en skäligen företagsvinst, utan även garantera försörjningen för de förvärvsfiskare som hämtar sin bärning ur Vänern. Det måste skapas garantier för en giftfri miljö för människorna runt sjön.

Forst.

Vänerns Fiskareförbund har ingivit besvär till Kungl. Maj:t över koncessionsnämndens beslut, där man i skrivelsen med skarpa protesterar mot nämndens tillståndsgivning. (Skrivelsen återges på annan plats i tidningen). Man får hoppas att Kungl. Maj:t inser vilken elasticitet nuvarande miljöskyddslag har och hur orimligt det är att denna lag skall kunna tillåta miljöförstöring, som det här är fråga om, istället för att skydda mot sådan.

UW

§

FRÅN MYNDIGHETERNA

Fiskeristyrelsen anvisar bensinskattemedel till ålyngelutställningar.

Fiskeristyrelsen har i beslut 1974-02-27 reserverat 100 000 kr av anslaget restitution av bensinskattemedel för utsättning under år 1974 av gulål längs ostkusten och i insjöar. I styrelsens skrivelse 1974-04-23 till Svenska Ostkustfiskarnas Centralförbund, Svenska Sydkustfiskarnas Centralförbund och Svenska Insjöfiskares Centralförbund framgår riktlinjerna för utsättning och för erhållande av bidrag. Enligt riktlinjerna som har beslutats i samråd med berörda fiskareorganisationer, bör kustutställningar ske på lokaler med glesa gulålsbestånd och vad beträffar utsättning av gulål i insjöar skall bidrag endast kunna utgå till sådana vatten från vilka ålen har möjlighet att utvandra till Östersjön. Vidare skall bidrag för utsättning utgå med 50 proc. av den totala kostnaden.

Till fiskeristyrelsen har inkommit följande ansökningar om bidrag:

Sökande	Sökt belopp kr
Stockholms läns fiskareförbund	1 000
Uppsala läns fiskareförbund	15 000
Söderfors fiskevårdsförening	5 000
Södermanlands skärgårdsfiskareförbund	500
Marsvikens fiskevårdsförening i D-län	1 000
Yngaren Mäskarens fiskevårdsförening	3 900
Fiskerikonsulent Arvid Lurén	600
Östergötlands kustfiskareförbund	25 000
Roxens fiskeriförening	10 000
Norra Kalmar läns fiskareförbund	7 500
Södra Kalmar läns fiskareförbund och Ölands fiskareförbund	7 500
Oppmannasjöns fiskevårdsområde	3 000
Vänerns fiskareförbund	40 000
Summa kr	120 000

Fiskeristyrelsen beslutar tilldela följande sökande bidrag med nedan angivet belopp:

Sökande	Bidrag kr
Yngaren-Mäskarens fiskevårdsförening	3 900
Roxens fiskeriförening	10 000
Uppsala läns fiskareförbund	3 000
Östergötlands kustfiskareförbund	25 000
Norra Kalmar läns fiskareförbund	7 500
Södra Kalmar läns kustfiskareförbund och Ölands fiskareförbund	7 500
Summa kr	56 900

Under beaktande av ovannämnda riktlinjer beslutar styrelsen avslå ansökan om bidrag från följande sökande:

- Stockholms läns fiskareförbund
- Söderfors fiskevårdsförening
- Södermanlands skärgårdsfiskareförbund
- Marsvikens fiskevårdsförening i D-län
- Fiskerikonsulent Arvid Lurén
- Oppmannasjöns fiskevårdsområde
- Vänerns fiskareförbund

Bidrag kommer att utgå endast under förutsättning att tillräcklig mängd lämplig ål kan anskaffas. Styrelsen kommer att förskotta kostnaderna härför, varefter hälften av den slutliga kostnaden kommer att debiteras sökanden då utplantering fullgjorts.

Utsättningarna kommer att leddas och samordnas av arbetsgruppen för ålfrågor, vilken kommer

att meddela tidpunkt för utsättning. I arbetsgruppen ingår fiskerintendent K-E Bernström, byrådirektör B Holmberg — ordf., fiskerikonsulent S-O Öhlund samt assistent L Erichsen — sekr.

Norra Kalmar läns fiskareförbund medges tillstånd att själv utsätta importerad ål under villkor att utsättningarna sker i enlighet med givna direktiv och att gällande bestämmelser för import och utsättning av ål följs.

FISKERISTYRELSEN

Riktlinjer för ett fortsatt fysiskt riksplanearbete avseende fiskets intressen

Fiskeristyrelsen är huvudmyndighet för fiskefrågor och har som sådan instruktionsenligt att verka både för yrkes- och fritidsfiskets intressen.

Av gammal hävd har kusttakterna haft ensamrätt till fisket på sitt sjöterritorium medan fisket på det fria havet stått öppet för alla nationer. Kuststationernas benägenhet att för sina fiskare reservera fiskbestånden allt längre ut från sina kuster har under senare år föranlett många internationella tvister och kontroverser om hur långt ut på det hittills fria havet kuststatjurisdiktionen får flyttas.

Sedan havsrättskonferenserna 1958 och 1960 misslyckats att fastställa gränser har tillståndet alltmer börjat likna anarki. I de områden Sverige varit intresserat av fisket (Nordostatlanten och Östersjön) har redan vissa stater utvidgat sina fiskezoner i vissa fall till och utanför 12 sjömil.

I samband med den kommande havsrättskonferensen i FN:s regi

har framkommit yrkanden på fiskezoner på upp till 200 sjömil eller mera. Om dessa yrkanden kommer att vinna gehör kommer svenskt fiske åtminstone efter en viss tid att utestängas från tidigare traditionella fiskeområden.

Även om svenskt fiske i fortsättningen skulle kunna få bedrivas inom traditionella områden måste man räkna med att detta fiske kommer att utsättas för starka restriktioner; sådana har redan trätt i kraft t ex på sillfiskets område. Under sådana förhållanden uppkommer givetvis frågan om fisket till havs skall kunna bedrivas fritt utan "etableringstillstånd". I samband med internationella och nationella begränsningar av fångsterna skapar ett fritt tillträde till havsfisket en för fiskeföretagen ohållbar företagsekonomisk situation.

För att tillgodose det svenska behovet av fiskprotein kommer de Sverige kustnära havsområdena och de i n ofta underutnyttjade sötvattensområdena att få en väsentligt ökad betydelse. Detta betyder i sin tur att man inom svenskt territorium måste ta större hänsyn än hittills till att fisket är en areell näring som för att kunna utövas rationellt kräver större, sammanhängande områden.

Det svenska fritidsfisket har enligt gjorda utredningar starkt expanderat under de senare årtiondena. Tidigare torde det huvudsakligen ha ägt rum på enskilt vatten efter överenskommelse med fiskerättsägarna. Numera, efter tillkomsten av 1950 års lag om rätt till fiske, har det dessutom kommit att alltmer bedrivas i allmänt vatten eller sådant enskilt

vatten där varje svensk medborgare äger rätt att fiska, antingen detta är beläget i saltvattnet längs kusterna eller i de stora insjöarna.

Allt fiske — från yrkesfiske över deltids- och husbehovsfiske till rent fritidsfiske — är beroende av samma förnyelsebara naturresurs, fiskbestånden. Allt fiske har därför ett gemensamt intresse i att denna biologiska resurs bibehålles och nyttjas på ett sådant sätt att en optimal bestående avkastning kan upprätthållas. Denna avkastning kan variera från område till område, och från en tid till en annan; uttaget kan ske antingen i form av vissa mängder fiskprotein eller i form av rekreationstillfällen, eller — vilket ur fiskeribiologisk synpunkt ofta är att föredra — i en kombination av dessa nyttjandeformer.

Givetvis kan då vissa konflikt-situationer uppkomma mellan olika fiskeintressen. Om en fördelning mellan dessa sker, så att yrkesfisket i huvudsak begagnar "tyngre" yrkesfiskeredskap och fritidsfisket i huvudsak bedrivs med handredskap borde konflikt-situationer normalt kunna undvikas. Det bör dock påpekas att speciellt i vissa sötvattensområden ett fritidsfiske med nät eller liknande redskap kan vara lämpligt ur beståndsvårdande synpunkt.

Fisket kommer, då det ställer stora anspråk på vattenarealer lämpliga för fiske, helt naturligt i konflikt med andra intressen. En noggrann genomgång av tänkbara konflikt-situationer är därför nödvändig för att en avvägning av de olika kontroversiella intressena skall kunna ske.

Avsikten är att en sådan genomgång av för fisket väsentliga förhållanden skall vara till ledning för arbetet med fortsatt fysisk riksplanering och för den regionala fiskerieradministrationens deltagande i samråd med kommuner och länsmyndigheter om översiktlig fysisk planering.

Ang Lulejaures tredje reglering m. m., Jokkmokks och Gällivare kommuner (mål VA 5/72), vetenskapliga undersökningar

Efter utredning av förutsättningarna att i vattenmålet erhålla medel för limnologisk undersökning, har verket beslutat att en sådan undersökning bör bekostas av det belopp för vetenskapliga undersökningar som statens vattenfallsverk i enlighet med Kungl Maj:ts särskilda villkor för företaget i beslut 1973-03-23 inbetalt till naturvårdsverket.

Överläggningar har skett rörande ett limnologiskt undersökningsprogram med företrädare för länsstyrelsen i Norrbottens län, med fiskerintendenten i distriktet samt med fiskeristyrelsen. Den överenskomna undersökningen, som sker i regi av länsstyrelsen i Norrbottens län under medverkan av arbetsgruppen för sjörestaureringar vid limnologiska institutionen i Uppsala, omfattar dokumentation under en säsong med provtagningar avseende ett flertal parametrar under minst 4 olika provtagningstillfällen. Samtidigt härmed utförs vissa motsvarande undersökningar i av Randijaure kraftstation berörda vattenområden, främst i Purkijaure. Dessa senare undersökningar kommer att finansieras av medel för natur-

undersökningar som på motsvarande sätt ställts till verkets disposition enligt beslut av Kungl Maj:t 1973-06-05 angående tillstånd till Randijaure kraftstation m. m.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT Vattendomstolen DOM 1974-03-15

Gällande inverkan på vissa allmänna intressen i mål angående tillstånd till Höljes kraftverk i Klarälven samt års och flerårsreglering av Höljessjön, Norra Finnskoga socken, Värmlands län (AM 30/57).

Inverkan på allmänt fiskeintresse i mål angående tillstånd till korttidsreglering vid Höljes kraftverk (A 30/66).

FISKE

A. I avbidan på erfarenhetens rön under nedan angivna provotider uppskjuter vattendomstolen den slutliga prövningen av frågorna om den smoltutsättning, som må erfordras för att kompensera skadorna på fisket efter lax och väneröring av Höljesföretagen.

Prövotiderna skall påbörjas, vad gäller de i 1962 års deldom behandlade företagen, så snart ske kan och vad gäller korttidsregleringen senast vid den tid då tillståndet till detta företag första gången tages i anspråk. Prövotiderna skall pågå till utgången av 1978 eller under den kortare eller längre tid vattendomstolen framdeles kan komma att bestämma.

Med avseende å de nu föreskrivna provotiderna skall gälla följande bestämmelser:

1) I Klarälvens svenska del skall årligen utsättas cirka 60.000 ut-

vandringsfärdiga ungar av lax och öring, vilka uppfötts i laxodlingsanstalten i Brattfors eller anskaffats på annat sätt. Av denna smoltmängd åligger det sökandena i kraftverksmålet att svara för cirka 50.000, medan utsättningen av återstående mängd smolt skall åvila Sångkällforsen Aktiebolag såsom ensam sökande i korttidsregleringsmålet.

Vid fullgörandet av sin utsättningskyldighet äger sökandena i kraftverksmålet åberopa de utsättningar i Klarälvens svenska och norska delar av i Sverige odlad smolt, som skett samma år på grund av 1969 års svensk-norska överenskommelse.

2) Under punkt 1 ovan nämnd smolt skall utgöras antingen av klarälvslox och klarälvsöring eller av motsvarande fiskslag från Gullspångsälven i de proportioner som bestämmas av fiskeriintendenten. Denne har också att bestämma var och i vilka delmängder smolten skall utsättas samt vid vilka tider utsättningarna skall ske ävensom om de övriga spörsmål, som sammanhänger med utsättningarna och icke behandlas under nästföljande punkt.

3) Sökandena har att efter anvisningar av fiskeriintendenten före utsättningarna låta märka smolten i den omfattning och på det sätt, som må erfordras för den med prøvotiderna avsedda utredningen.

4) Det ankommer på fiskeriintendenten att på sökandenas bekostnad utföra erforderliga försök för bedömning av förlusterna av natursmolt i Höljesanläggningen samt att utföra eller införskaffa ytterligare utredning för en säker

beräkning av den smoltutsättning som bör ske efter prøvotidernas slut.

5) Därest sökandena icke vill åtnöjas med de bestämmelser och anvisningar som fiskeriintendenten lämnar med stöd av bestämmelserna i punkterna 2 och 3 ovan kommer vattendomsstolen att efter anmälan av sökandena eller fiskeriintendenten upptaga den tvistiga frågan till prövning. Fordrar frågan snabbt avgörande ankommer det på vattenrättsdomaren att meddela provisoriskt beslut därom.

6) Fiskeriintendenten har att vid sina avgöranden av nu nämnda frågor taga möjlig hänsyn till de bestämmelser, som gäller enligt nämnda överenskommelse med Norge.

7) Efter prøvotidernas slut har fiskeriintendenten att snarast till vattendomsstolen redovisa de under prøvotiderna vunna resultaten samt att lämna slutligt förslag beträffande smoltutsättningarna och vad därmed äger samband. Hänsyn bör därvid i möjlig mån jämväl tagas till resultatet av de försök, som omfattas av nämnda svensk-norska överenskommelse.

8) Vattendomsstolen kan under prøvotidernas gång, när skäl därtill förekommer, göra tillägg till eller ändra prøvotidsbestämmelserna. Utom vad gäller de mängder smolt som skall utsättas kan provisoriskt besked i sådan fråga i brådskande fall lämnas av vattenrättsdomaren.

Med stöd av stadgandet i 11 kap. 67 § andra stycket vattenlagen förordnar vattendomsstolen att nu meddelade beslut rörande

smoltutsättningar skall lända till efterrättelse utan hinder av däremot förd talan.

Vattendomsstolen finner ej skäl ålägga sökandena i kraftverksmålet att utsätta smolt som kompensation för det bristande fullgörandet av i 1962 års deldom lämnade utsättningsåläggande eller att nu bestämma den mängd smolt, som bort utsättas innan detta åläggande första gången fullgjordes.

B. Frågorna om de åtgärder som bör föreskrivas för att i möjlig mån kompensera skadorna av Höljesföretagen på annat fiske än efter lax och väneröring uppskjutes i avbidan på ytterligare utredning.

Det åligger sökandena att beträffande de sjöar och vattendrag i närheten av Klarälven, som enligt fiskeriintendentens mening kan vara lämpliga att upplåta som ersättning för skadat fiske i älven, låta verkställa fiskerättsutredning i den omfattning intendenten finner erforderlig. Denna utredning skall tillställas fiskeriintendenten, som därefter har att snarast inkomma till vattenrättsdomaren med yttrande angående möjligheterna till kompensationsåtgärder av nu antytt slag. Det ankommer på vattenrättsdomaren att därefter i förekommande fall förordna om den ytterligare utredning, som kan finnas erforderlig för frågans slutliga avgörande.

Beträffande andra åtgärder för att kompensera nu ifrågavarande fiskeskador har fiskeriintendenten att så snart ske kan inkomma med erforderliga förslag.

C. Frågan om bestämmande av fiskeavgift enligt 2 kap. 10 § vattenlagen med avseende å korttidsregleringen vid Höljes uppskjutes i avbidan på fiskeriintendentens förslag. Sådant förslag bör tillställas vattendomsstolen senast i samband med ovan under litt. A punkt nämnda förslag.

D. Frågorna om skyldighet för sökandena i kraftverksmålet att för framtiden vidmakthålla nämnda fiskrädda och grunddammar uppskjutes. Frågorna skall behandlas i samband med dem rörande ersättning för skada på enskilt fiske i Höljan respektive Klarälven på sträckan uppströms Höljesdammen.

Det åligger sökandena att tills vidare underhålla anordningarna.

Med "fiskeriintendenten" ovan avses fiskeriintendenten Ros eller, vid förfall för honom, annan i hans ställe förordnad fiskeritjänsteman

Viss kompensation till Värnerfiskare.

Genom en kraftig storm den 22 september 1973 gjorde fiskarna Rune och Arvid Isaksson förluster i en fiskodling av s k kassetyp anlagd vid Källandsö i Värnern. Kungl Maj:t har beviljat de bägge fiskarna ersättning med 40 000 kr från ett anslag som kallas "förlust på grund av naturkatastrof m.m."

Förhållandet mellan ål — kräftor — gös i Hjälmaren

I förra numret av Insjöfisket återgav vi centralförbundets skrivelse till Fiskeristyrelsen med en hemställan om att utreda förhållandet kräfta — gös när dessa två arter förekommer i samma sjö. Här nedan följer styrelsens svar och professor Svärdsons yttrande.

Styrelsen har i ärendet inhämtat bifogat yttrande från föreståndaren för sötvattenlaboratoriet, professor Gunnar Svärdson. Av yttrandet framgår, att samtliga de fall av förändring av gösbeståndet, som Ni anfört, kan tolkas som klimatteffekter. Svärdson utesluter dock inte möjligheten av att ett mycket rikt kräftbestånd skulle genom rompredation kunna reducera ett gösbestånds numerär. En sådan skada skulle emellertid utan större svårighet kunna kompenseras genom kläckning av gösyngel i romsumpar eller risvasar. Ett definitivt svar på frågan om ett kräftbestånds predationstryck på ett gösbestånd kan inte ges med mindre man får möjlighet följa utvecklingen av en nyinplantering av kräftor i ett gösvatten.

Vid styrelsens plenum 1974-04-26 behandlades två ansökningsom tillstånd till utplantering av signalkräfta i Hjälmaren. På grund av vad professor Svärdson då anförde och sedan närmare utvecklade i sin nyssnämnda skrivelse, och eftersom signalkräfta redan finns såväl i Hjälmaren som i vissa av sjöns tillflöden, beslöt styrelsen lämna Martin Gustafsson, Valön, och Ragnar Eriksson, Locknäs, tillstånd att under

1974 utplantera yngel av signalkräfta i Hjälmaren.

Avslutningsvis vill styrelsen meddela, att styrelsen avser att under hösten hålla sammanträde med fiskare och fiskerättsägare kring Hjälmaren för att inhämta deras åsikt beträffande frågan om utplantering av ål kontra signalkräfta i Hjälmaren.

Jöran Hult
överdirektör

Ingemar Sörensen
byråchef

Inget skäl att nu hejda eller förbjuda utsättning av kräftor i Hjälmaren, anser professor Svärdson.

I en omfattande gösstudie, som just är tryckt i laboratoriets vetenskapliga serie Report, har jag kort diskuterat den gamla uppfattningen att gösen i Hjälmaren skulle ha ökat efter det att kräftorna försvann med pesten 1908. Jag nämner detta som en teoretisk möjlighet och framhåller också att gösen i Ivösjön minskat kraftigt på senare år, samtidigt som kräftorna i denna sjö ökat till följd av att ålen minskat.

Laboratoriet är medvetet om att en ökning av signalkräftbestånden kan komma att åtföljas av vissa biologiska följder: minskad vegetation i sjön, minskad mängd mollusker, plattmaskar och möjligen vissa insektslarver. Vi har påbörjat vissa försöksytter för att följa detta förlopp i lämp-

liga sjöar. Man kan också tänka sig en hastigare omsättning av organiskt material, dvs en större produktion.

Beträffande gösen är dock förhållandena ytterst osäkra. Det är ett faktum att gösbeståndet i t ex Vänern ökade från sekelskiftet till ett maximum 1940—45 varefter det har gått tillbaka. I Mälaren och Hjälmaren har bestånden, såvitt vi kan utläsa av tillgängliga statistiska uppgifter och utsagor av vederbörliga fiskerikonsoleter som intervjuat många fiskare, gått uppåt, resp tillbaka samtidigt med i Vänern. Detta gäller för också i Ivösjön i Skåne.

Jag har kunnat visa att detta är en konsekvens av två klimat-tendenser, först en mot varmare somrar, sedan en mot kyligare. I Vänern är den framräknade teoretiska beståndskurvan för gös, som bygger på samvariationen mellan gösårsklasser och sommartemperaturen i Hjälmaren, praktiskt taget i detalj överensstämmande med fångsten. Det kan inte råda något tvivel om gösens stora klimatberoende. Det innebär alltså för Hjälmarens del att uppgången efter 1908 beror i första hand på klimatet, ej på att kräftorna försvann. I Vänern och Mälaren fanns inga motsvarande kräftmängder som kunde ha inverkat.

Att gösen ökat i Vombsjön torde bero på Kaj Nilssons hårda fiske efter andra, konkurrerande fiskar. I Ringsjön försvann kräftorna 1963, första rika gösårsklassen kom 1968 och berodde med all sannolikhet på den ovanligt varma september som förlängde tillväxtperioden. Laboratoriet har försöksfisken igång i i Ringsjön för att förklara den —

tillfälliga — uppgången, som alltså ser ut att ha berott på en enda årsklass. Beträffande Sottern har laboratoriet inga egna uppgifter.

Kräftornas möjligheter att påverka gösbeståndet ligger i att de kan äta gösens rom. Det är naturligtvis fullt möjligt att göshanens försvar av rommen inte gäller kräftor utan fisk. Bottnarna där gösen leker och kräftan trivs är också likartade.

Det finns mycket gott om platser där gösen leker i Hjälmaren. Gösen lägger mycket stora rommängder och det är icke antalet rom eller yngel utan antalet ungar som överlever första vintern som tycks vara bestämmande för det fångstbara gösbeståndet. Gösen är ju känd för att "explodera" i rika årsklasser från ett ringa antal föräldrar, vilket understryker rommängdens ringa betydelse. Likaså är utsättning av nykläckta yngel meningslös av samma skäl.

För att kräftorna skulle kunna tänkas påverka gösbeståndets numerär erfordras uppenbarligen mycket täta kräftbestånd. Dessa skulle ha stor ekonomisk betydelse, i och för sig vida överstigande gösbeståndets. Vissa år före pesten beräknades att man i Hjälmaren fångade 5 miljoner kräftor vilket nuförtiden skulle motsvara lika många kronor. Men även om ett så tätt kräftbestånd skulle uppstå i Hjälmaren att romätningseffekt uppkom, behöver man knappast befara någon effekt på gösbeståndet. Då borde nämligen göslek i romsumpar kunna överta funktionen som beståndets förnyare. Det lönar sig inte nu, men om kräftorna skulle äta rent på lekbottnarna, skulle givetvis romsumparnas betydelse bli en helt annan. Att det går att kläcka stora

mängder yngel i romsumpar eller risvasar, dit kräftorna knappast kan ta sig, tyder gamla erfarenheter på.

Som svar på In-:jöfiskarenas Centralförbunds hemställan om utredning vill jag framhålla att frågan om kräftornas biologiska effekt kommer att automatiskt undersökas när vi väl får upp tillräckligt många och starka bestånd av signalkräfter. Något svar dessförinnan kan inte ges. De fall förbundet anför kan samliga tolkas som klimateffekter, för vilket främst talar det faktum att de gällt ett flertal sjöar, med eller utan kräftor. Om kräftorna i framtiden skulle visa sig ha en negativ effekt på göslekarna kan detta sannolikt åtgärdas i form av odling. Man kan alltså med all sannolikhet ha både kräftor och gös, däremot kan man ej ha rika bestånd av både kräftor och ål.

Jag kan inte se några skäl att nu hejda eller förbjuda utsättning av kräftor i Hjälmaren. Däremot dröjer det några år innan man kan vänta sig att kräftbestånd uppkommer, eftersom sjön f. n. hyser för mycket ål för kräftornas trivsel.

Pressrevyn

19 milj. kronor till miljövärdhetsforskning

Naturvårdsverkets forskningsnämnd har delat ut 19,2 milj kr i forskningsanslag för nästa budgetår. Huvuddelen går till redan igångsatta projekt som t ex un-

Ny konsulent till Svensk Fisk

Ekonomiföreståndare Laila Persson knyts den 1 september 1974 till Svensk Fisk, Göteborg, som konsulent.

I denna befattning kommer Laila Persson bl. a. att ansvara för en del av informationen från Svensk Fisk — i första hand gentemot konsumenterna och storhushåll.

Laila Persson kommer från Scan Väst och har stor erfarenhet från olika typer av storhushåll. Hon ingår även i redaktionen för Svenska Ekonomiföreståndares Tidsskrift.

dersökningar i Östersjön, inventeringar i Vindelälvsområdet och forskning om barrskogsländsskaps ekologiska. Största satsningen görs på biocidernas biologiska effekter — 4,4 milj kr. 1,7 milj kr satsas på naturvårdsforskning och 3,9 milj kr på forskning i sjöar och vattendrag.

Staffans Stollar

HAR NI FÖRSTÖRT MILJÖN PÅ EGEN HAND ELLER MED HJÄLP AV MILJÖSKYDDSLAGEN?

(Tidigare publ. i Expressen)

19 milj. . . .

Luftvård- och bullerforskningen får 1,9 milj kr. 1,4 milj går till slamfrågor och reningsteknik och 2,8 milj satsas på havsforskning. Anslaget för viltforskning beräknas till 1,6 milj kr.

Forskning kring miljögifterna får alltså största anslaget. Naturvårdsverkets specialanalytiska laboratorium får drygt 650.000 kr till sin miljöövervakning. Ett projekt om tungmetallernas geokemi får 180.000 kr. Cellens avgiftsregleringar när det gäller

olika miljögifter, heter ett projekt som får 200.000 kr i anslag.

140.000 kr satsas på att undersöka hälsoeffekter av kadmium. Ekologisk biocidforskning i vattenmiljö får 240.000 kr. Synteser av PCB ska undersökas för 180.000 kronor. Detta är projekt som pågått under några år.

Nya projekt på detta område är bl a tarmsjukdomars betydelse för kvicksilverförgiftning. Andra projekt tar upp effekter i organismer när två miljögifter — t ex kadmium

och kvicksilver — verkar samtidigt.

Inom naturvårdsforskningen går 200.000 kr till projektet barrskogens ekologi och 360.000 kr till det fortsatta arbetet med utveckling av inventeringsmetoder i Vindelälvsområdet. Inventeringen av faunan inom fjällplaneringsprojektet får 200.000 kr. Projektet snöskotertrafiken och människan får 115.000 kr, vägars inverkan på naturen 105.000 kr och frågor om skötseln av naturreservaten ca 100.000 kr.

Huvuddelen av anslaget — 2,3 mil. kr — för forskning i sjöar, vattendrag och grundvatten går till verksamheten vid naturvårdsverkets limnologiska undersökningslaboratorium. Hela anslaget är i år på 3,9 milj. kr. 180.000 kr satsas på det vattenkemiska basdatanätet, 170.000 kr anslås till en undersökning av den resterade sjön Trummen, 180.000 kr till Väners hydrologi och 170.000 kr till effekter av skogsgödsling och kalhuggning. Ca 180.000 kr går till ett projekt om inverkan av grustäckter under grundvattenytan.

Mindre än tio procent av sjöarna nedsmutsade

Mindre än tio proc av Sveriges sjöar är tydligt påverkade av föroreningar. Men de sjöar som är påverkade finns till större delen i tätbefolkade områden där sjöarna socialt sett är mycket värdefulla.

Den slutsatsen kan man dra av den inventering av 1.250 sjöar i landet. Tusensjöundersökningen, som naturvårdsverket och länsstyrelserna gjorde i augusti 1972.

Projektet hade som främsta

syfte att ge en översiktlig och jämförbar beskrivning av de svenska sjöarna och ett underlag för en bedömning av deras tillstånd.

Dåligt resultat med signalkräfta inom Örebro län

Av bortåt hundra tusen signalkräfter som utplanterats i vatten inom Örebro län har vid kontrollfiske bara cirka ett hundratal kunnat återfångas. Det ser alltså dåligt ut med signalkräftans möjligheter att acklimatisera sig där.

Ännu ger man emellertid inte upp. Nya utplanteringar av signalkräfter skall göras i sommar, och sedan blir det ett nytt kontrollfiske för att se hur kräftorna klarar sig. Hjälmarens var förr det största svenska kräftvattnet, men drabbades av pest. Där har största förhoppningarna stått till signalkräftan, men bland annat ålen i sjön har kanske varit en övermäktig fiende. Stora inplanteringar av ål har nämligen under en del år gjorts i Hjälmarens.

RADIO I ÅL SKALL AVSLÖJA DALIGT FISKE

Ett experiment skall påbörjas med små radiosändare inopererade i ål så att forskarna kan följa ålens vandringar och förbättra fisket. Anledningen är nedgången i ålfisket i fjol med 85 proc bl a i Hanöbukten.

Enligt fiskeriintendent Karl Erik Berndtsson tycks ålen undvika vissa områden i Hanöbukten, från Åhus och ett par mil söder ut. Längre söder ut märks inte någon nedgång i ålfisket utan snarare en viss ökning av fångsterna.

Den stora frågan är vad skillnaden i fångsterna kan bero på. Det går enligt Berndtsson inte att utesluta att det rör sig om avvikelse i ålens vandringsmönster till följd av inverkan från industriutsläpp.

Fiskeristyrelsen hoppas kunna klarlägga detta genom den nya undersökningen som skall utföras enligt vattendom.

INSJÖFISKERISTATISTIK

Avsalu- och binäringsfiskets fångster i Vätern under år 1972.

Fiskart	Fångst i ton		Medeltal 1962—71
	1972	1971	
Siklöja	211	221	122
Gädda	108	104	94
Gös	65	62	75
Lake	108	73	72
Sik	39	25	32
Abborre	14	13	15
Al ¹⁾	13	14	12
Nors	9	9	5
Lax+öring	0,9	0,5	3
Summa	567,9	521,5	430
Ogräsfisk ²⁾	173	180	86
Totalt	740,9	701,5	516

Rom av sik och siklöja 7,7 5,6 2,0

¹⁾ I materialet ingår även fångsten av blankål vid Trollhättan.

²⁾ Hit har hänförts asp, braxen, björkna, faren, mört m fl arter.

Källa: Fiskerikonstulent Robert Karlsson, Karlstad.

1972 och 1973 års fiskfångster i Vättern (kg)

	1972	1973	
			Förändring > 10
Röding	56 400	67 800	+
Öring	4 900	4 510	
Regnbåge	1 320	2 280	+
Lax	880	910	
Harr	1 560	1 170	—
Sik	179 000	109 000	—
Siklöja	35 700	47 900	+
Gädda	8 440	8 100	
Abborre	26 000	25 200	
Djuplake	830	530	—
Stenlake	3 200	1 630	—
Al	460	480	
Mört	12 600	10 100	
Braxen	1 230	810	
Sutare	160	360	
Gös	190	230	

Källa: Fiskerikonstulent Bengt Brodin, Jönköping.

Yngaren: Fiskeristatistiska uppgifter för år 1972.

Undertecknad får härmed avlämna redogörelse för insamlad insjöfiskeristatistik inom Södermanlands län år 1972.

Areal:	4 866 ha	
	6 st fiskare	
Abborre	271 kg	518:—
Braxen	8 224 kg	2 560:—
Gädda	3 920 kg	10 789:—
Sik	363 kg	1 145:—
Sutare	95 kg	47:—
Gös	7 720 kg	28 427:—
Lake	160 kg	420:—
Al	187 kg	1 916:—
S:a	20 940 kg	45 828:— kr

Medelavkastning: 4,3 kg/ha

Öljaren: Fiskeristatistiska uppgifter för år 1972.

Areal:	1 870 ha	
	2 st. fiskare	
Abborre	1 260 kg	5 100:—
Braxen	550 kg	0:—
Gädda	2 290 kg	7 880:—
Gös	1 830 kg	8 930:—
Lake	125 kg	415:—
Al	5	40:—
S:a	6 060 kg	14 485:— kr

Medelavkastning: 3,2 kg/ha.

Det sammanlagda värdet av det redovisade insjöfisket från dessa två sjöar, förstahandpriset = 60 313 kronor.

I tjänsten
Arvid Lurén
fiskerikonstulent

Sötvattensfiskets avkastning inom Malmöhus län under år 1973

Statistiken för länets förvärvsmässiga insjöfiske insamlas genom att särskilda blanketter tillställs 19 st yrkes- och biyrkesfiskare. Svar erhöles från 17 st. Två stycken har upphört med fisket.

Sötvattensfiskarna har redskap och båtar till ett värde av ca 450 000 kronor.

Fisket bedrivs till övervägande de på arrenderade vattenområden.

Den samlade arealen på vilken denna statistik är baserad omfattar ca 8 000 har.

Den samlade arealen på vilken denna statistik är baserad omfattar ca 8 000 ha.

Insjöfisket i länet har aldrig tidigare avkastat över en halv miljon kronor. De senaste tre åren har det ekonomiska utbytet av insjöfisket i länet ökat. Som framgår av tablån över fiskets avkastning är det ålen som svarat för ökningen.

Siken, som bara förekommer i Ringsjön, har gått kraftigt tillbaka. Detta dåliga resultat är en följd av de begränsningar i fisket som stadgats för att sikbeståndet, som redan 1971—1972 visade en nergång, skulle få tillfälle att "hämta sig". Även braxen i Ringsjön visar en nergång. Det är för tidigt att uttala sig om anledningen i denna minskade tillgång. Förhoppningsvis rör det sig om en tillfällig försämring av fiskeresultatet som ej har med beståndets storlek att göra. Utvecklingen måste dock följas noga.

Inplanteringen av ål fortsätter och ger som synes gott utbyte. Till

övervägande del har danskt ål-yngel utsatts. Omräknat i kilo svensk sättål torde omkring 7 000 kg ha insatts i länets sjöar.

Den i förra årets redogörelse

omnämnda utsättningen av Björkaöring i Ringsjön gav trots bristfällig rapportering av återfynd så pass gott resultat att ett nytt försök skall göras i år.

	1973	1972	1973	1972
	kg	kg	kr	kr
Al	29 300	(26 200)	444 700	(371 000)
Gös	4 900	(6 700)	23 700	(30 800)
Gädda	6 800	(5 600)	27 600	(18 700)
Abborre	1 500	(2 000)	4 200	(4 600)
Sik	500	(4 400)	2 500	(18 600)
Laxöring	60	(80)	600	(800)
Sutare	300	(160)	1 200	(210)
Lake	150	(600)	750	(300)
Braxen	2 400	(5 700)	10 600	(24 500)
Kräftor		(85 tjog)	1 200	(1 700)
Ogräsfisk	87 900	(84 400)	8 000	(24 500)
Summa	133 810	(135 840)	523 850	(481 010)

Malmö i februari 1974

C-G Hammarlund
Fiskerikonstulent

Forts. av fiskeristatistiken
på sidan 18

VÄSTKUSTFISKARNAS KONGRESS

Svenska Väst kustfiskarna höll sin kongress i Göteborg den 19 och 20 juni, den äger numera rum vart annat år. Fiskarkongressen präglades av en viss optimism inför framtiden. Förhandlingarna leddes av förbundsordföranden Georg Åberg, som i likhet med ett flertal ombud framhöll att många problem måste finna sin lösning.

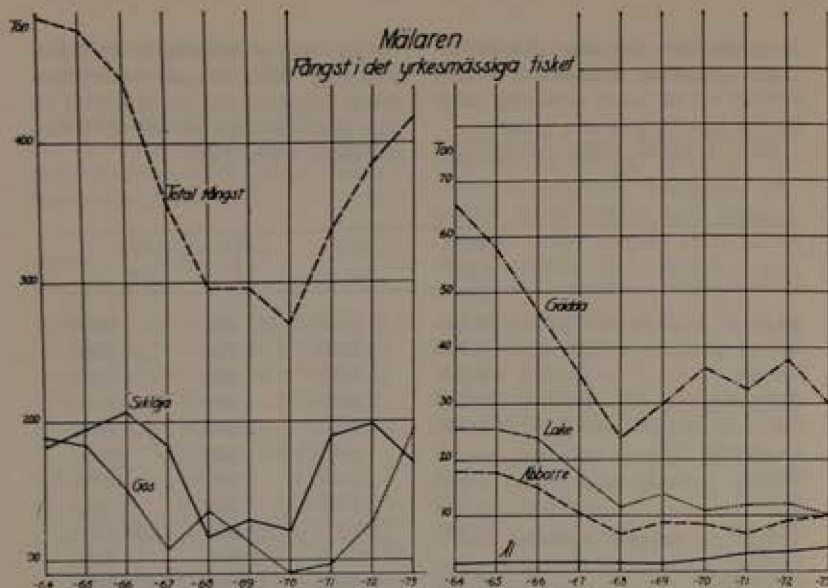
Jordbruksminister Svante Lundkvist som var en av de många gästerna vid kongressen, yttrade vid

ett tal till kongressdeltagarna, att inom regeringen är vi överens om att vi skall ha kvar ett svenskt fiske. Vi behöver det av beredskapsskäl och sysselsättningsskäl.

Bland de många motioner som behandlades de båda dagarna kan nämnas, skattefrågan för fiskare, amatörfiske med yrkesfiskeredskap, fiskegränserna och minimit på ål för Hallands län.

Insjöfiskarens centralförbund representerades av ombudsman Ulf Widén.

Red.

VÄNERNS FISKAREFÖRBUND 50-ÅRSJUBILERAR

tion över avlidna medlemmar. En historik över förbundets 50-åriga verksamhet lästes upp. (Se Insjöfisket nr 3).

Evert Hägg valdes att leda dagens förhandlingar, övriga i presidiet var: Liebert Sahlback, sekreterare, Ulf Widén, vice ordförande och Rune Isaksson, vice sekreterare.

Av verksamhetsberättelsen framgick bland annat att förbundet under år 1973 utplanterat drygt 5 000 kg ålyngel. Bidrag för inköpen har erhållits från Trollhätte kraftverk, Vänerns regleringsfond och från bensinskattemedel.

Styrelsen beviljades full ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning och verksamhet. Det blev omval över hela linjen för de poster som var aktuella. Dock företogs ett fyllnadsval, där Ingvar Bergkvist gick in som styrelsesuppleant istället för Tommy Nilsson.

Arsavgiften beslutades att utgå med 30 kronor för yrkesfiskare och binäringsfiskare samt för husbehovsfiskare 15 kronor. Nästa årsmöte beslutade man skulle förläggas till Gullspång den 10 juni.

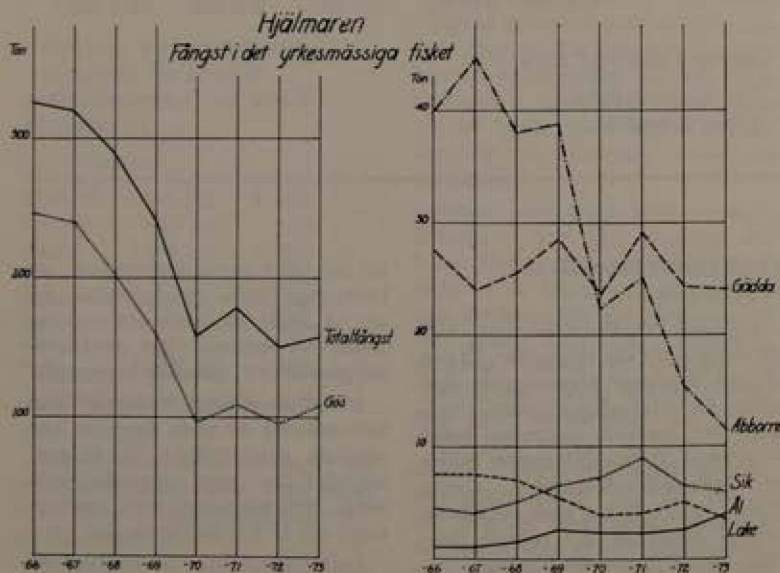
Efter en kaffepaus diskuterade årsmötet kompensationsåtgärderna med anledning av Höljesmålen i Klarälven. Det var framförallt den eftersläpning från tidigare år

Stående Vänerns Fiskareförbunds ordf. Evert Hägg, sittande sekreteraren och kassören Liebert Sahlback.

I förra numret av tidningen utlovades ett referat från förbundets årsmöte som hölls den 11 juni i församlingshemmet i Otterstad på Källandsö.

Ett 80-tal medlemmar från lokalavdelningar runt Vänern hade infunnit sig tillsammans med bland annat ett flertal fiskeritjänstemän. Mälarens Fiskareförbund representerades av dess ordförande, Ingemar Tengström. Övriga inbjudna lokalförbund hade inte sänt någon representant. Länets landshövding, Karl Fri-thiofson hedrade årsmötet med sin närvaro.

Efter ordförande Evert Häggs hälsningsanförande hölls parenta-

Källa: Fiskerikonstulent Hugo Rundberg.

som behandlades och de minskade fångsterna av lax i Vänern. Arsmötet godkände styrelsens förslag att bevaka frågorna kring laxen.

Föremål för diskussion blev även föreningarna från Skoghallsverken, älrevfisket och problemen för fisken och fisket i Kristinehamnstrakten i samband med muddringar.

Landshövdingen fick besvara frågor som ställdes från fiskarna. Två frågor som på senare tid gett anledning till oro från förvärvsfiskarnas sida var det planerade atomkraftverket i Forshem och oljeraffineriet i Otterbäcken. Frithiofson förklarade emellertid att projekten ligger långt fram i tiden och något atomkraftverk lär det knappast bli tal om före år 1990. Han redogjorde även till sist för hur miljöskyddsarbetet bedrivs på länsplanet.

Fiskerikonstulent Brodde Almer, Sötvattenlaboratoriet gav en historisk tillbakablick över laxfisket i Vänern. Fångsterna i laxfisket har hela tiden gått ned, vilket han åskådliggjorde genom att visa ett diagram. Omfattande reproduktionsområden har gått förlorade i älvarna som mynnar i sjön i samband med det intrång kraftverken gjort sedan i början av 1900-talet.

Fiskerikonstulenta för Vänern, Robert Karlsson, talade bland annat om att det nu var dags att omarbete den lokala fiskeristadgan för Vänern, vilken han betecknade som otidsenlig.

Fiskeristyrelsens representant, byrådirektör Curt Johansson, betonade i ett anförande att förbundet skulle fortsätta att utöva påtryckningar på myndigheter med flera, det främjar fisket. Han uppmanade även förbundet att verka

för bildandet av fiskevårdsområden, vilket skulle gagna den enskilde fiskaren

SIC:s ombudsman, Ulf Widén, informerade bland annat om fiskarens erkända arbetslöshetslöshetskassa, ansökan till Jordbruksdepartementet angående stormskadorna på fiskeredskap hösten 1973 samt för de bidragsmedel som ställts i utsikt inför ålutsättningarna innevarande säsong.

Fiskareförbundet bjöd efter årsmötet samtliga deltagare på lunch. Verner Johansson berättade och visade film från en solförmörkelse han varit med om i Mauritien.

I samband med Vänerns Fiskareförbunds årsmöten har det blivit en vana att man företar en utflykt eller gör ett studiebesök på någon intressant plats. Dessa traditioner sveks inte heller detta år. Målet denna gång blev ett besök vid bröderna Rune och Arvid Isakssons kassodling på Kållandsö. Dagen avrundades med att Kållandsö Fiskeriförening bjöd på eftermiddagskaffe vid Spikens fiskeläge.

UW

Information från Sötvattenslaboratoriet

I början av augusti utkom publikationen Information nr 8 från Sötvattenslaboratoriet.

Det är fiskerikonstulenterna Brodde Almer och Torgny Larsson som på drygt 100 sidor behandlar "Fiskar och fiske i Vänern".

Red. återkommer i nästa nummer av Insjöfisket med referat.

VÄNERNS FISKAREFÖRBUND PROTESTERAR HOS JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Insjöfisket återger här nedan förbundets besvär över koncessionsnämndens beslut angående Skoghallsverkens klor — alkalifabrik. Läs vidare ledaren på sidan 3.

Vänerns fiskareförbund vill med skärpa på det bestämdaste protestera mot koncessionsnämndens beslut att medge att Skoghalls klor-alkalifabrik även i fortsättningen skall få släppa ut kvicksilver i Vänervattnet och i luften.

Vänerns fiskareförbund har i olika sammanhang direkt till ansvariga myndigheter framfört sin allvarliga oro över effekterna av såväl vatten- som luftföroreningarna från Skoghallsanläggningen. Förbundet anser sig genom att ännu inga radikala åtgärder vidtagits mot Skoghallsanläggningen tvingade att kontakta FN:s miljövärdorgan för att få sitt stöd mot den miljöförstöring som pågår. Den här frågan är allvarlig, ja det är en skamfläck för ett land som vårt som internationellt vill vara ett föregångsland i miljöfrågor.

Som yrkesfiskare, fritidsfiskare och andra naturmänniskor är vi satta i en svår situation. Skoghallsfabriken släpper ut kvicksilver, koncessionsnämnden ger sitt bifall till fortsatta utsläpp, fisken blir giftigare och då svartlistas vattnet av Livsmedelsverket. Vem får ta konsekvenserna? Ja, inte

blir fabriksledningen lidande av att de får fortsätta och inte de människor som sitter i vårt lands ledande ställning och har makt att säga stopp om de vill. Nej, det blir andra människor som drabbas vilka har haft sitt uppehåll av vad sjön gett och alla dem som funnit sin glädje i att se ett rent vatten. Det hela är också inkonsekvent då naturvårdsverket i en PM 421 sagt att även om man kan göra betydande förbättringar vid befintliga anläggningar måste man dock ur miljövärdssynpunkt ställa sig synnerligen tveksam till någon väsentlig utbyggnad av produktionskapaciteten (vid kloralkalifabriken) baseras på kvicksilverceller. Fiskareförbundet anser avslutningsvis

att underhandlingar måste komma till stånd mellan regering och fabriksledning om ombyggnad av produktionsmetoden i Skoghallsanläggningen till kvicksilverfri diafragmametod.

att frågan om utbyggnad av kloralkalifabriken i Skoghalls bör bedömas utifrån de samhällsekonomiska aspekterna.

att koncessionsnämndens beslut är oansvarigt mot nuvarande och kommande generationer, samt

att fisket i Vänern har så stort värde och så stor betydelse för fritiden att koncessionsnämndens beslut måste omprövas.

Friel den 21 juli 1974

För Vänerens fiskareförbund

Evert Hägg
Ordf

Rune Isaksson
Vice ordf

FISKERIUNDERSÖKNINGAR I VÄNERN ÅR 1899 OCH 1900.

År 1899 och 1900 företog Andre Fiskerifassistenten Victor Wahlberg förrättningsresor till Vänern för att göra undersökningar på fisket i sjön. Resorna företogs med tjänstebåten Ögir från Norrnäs på Värmdön kanalvägen (Göta kanal) till Vänern.

I Sötvattenslaboratoriets Information nr 7 har Wahlbergs dagboksanteckningar publicerats. Red. har saxat något från det antecknade år 1899.

Av programmet följer att: "Undersökningarnas ändamål är att utröna ej blott fiskets tillstånd brukliga redskap och fångstätt fiskarebefolkningens närvarande ekonomiska villkor och bisysselsättningar — fiskets afkastning afsättningsplatserna för fångsten m. m. utan äfven 2:dra att utreda sjöns hydrografiska och biologiska förhållanden för att få tillstånd eller samla material till en beskrifning öfver denna vår största insjö, hvilken aldrig blifvit beskrifven. Detta kan naturligtvis icke

åstadkommas på ett år, utan får man söka fördela arbetena på flera och uppdelat undersökningsfältet i flera afdelningar.

För året skola dessa omfattat sjön Venerns Sydostliga del från Stora Eken—Lurö—skärgård—Näshufvud i vester till en linie från sistnämnda udde—Storö vid östra landet i Norr. Början torde böra göras öster ifrån: sålunda från Thorsö och Brommö längs vestgötalandet ned till och med Kinnevikén med tvär linier utåt eller öfver öppna sjön samt öfver djuprännan längs Kollandsö och Lurö skärgården".

I sin beskrivning och redagörelse av undersökningarna framgår bland annat följande:

Följande fiskarter förekomma:

Aborren, som förefinnes temligen talrikt, uppnår en vigt af högst 1 kg, leker under Maj månad då björklöfvet uppnått storleken af Musöron, dels på stengrunden ute i sjön, dels invid stenstränderna. Fångas med Not, Nät och långref agnad med små siklöja — "Silguppa", Smånors "blämäl", Elritza "Alkufva" och Stensimpa "Stensuga".

Gösen, som förekommer sparsamt i denna del af Wenern, uppnår en vigt af 5 ända till 8 kg. Några lekställen äro ej kända, men uppgifves, att han endast leker uppåt Carlstad. Här fångas han mera sällan och tillfälligtvis på Nät och ref.

Gersen förekommer ganska allmänt, användes endast till agn för Lake, hvarvid han fångas med not.

Stensimpa finnes allmänt i stenstränderna, fångas för hand och användes till agn för aborre och ål.

Bergsimpan finnes på djupare vatten, utgör icke föremål för fångst.

Hornsimpan synes endast uppehålla sig på de största djupen fångas endast tillfälligtvis på de för fetsikfångst utsatta redskap.

Laken, som uppnår en vigt av 6 till 7 kg, förekommer ganska rikligt Leken, som förrättas på lös botten, hvarest tillika finnes en och annan större sten och djupet är 3 å 4 meter, inträffar straxt på Nyåret. Fångsten sker vid leken med ryssjor, som sättas längs botten, samt under eftersommaren och hösten med Nät och långref agnad med gers.

Storspigg och småspigg, som här med ett gemensamt namn benämnas "Sketspik", förekomma, men fångas ej.

Ruda skall ej förekomma i sjelfva Wenern endast i tillstötande mindre vattensamlingar.

Sutare, som förekommer ytterst sparsamt i denna del af Wenern, fångas tillfälligtvis i ryssjor inne i Mariestadsviken.

Stäm = "Stäfling" leker i April och fångas tillsammans med mörtén.

Elritza = "Alkufva" finnes invid stenstränderna ehuru sparsamt — användes till gan för Aborre och Ål.

Idén, som uppnår en vigt af 1.2 å 1.7 kg, förekommer sparsamt. Den uppgår i åarna för att leka i slutet af April och fångas då med ryssjor. Frampå sommaren fångas en och annan på långref med små siklöja = "Silguppa" till agn.

Färnan är ej känd i denna del af Wenern.

Mörten, som sällan uppnår större längd än 17 å 18 cent. met., leker i medlet eller slutet af Maj såväl vid stenstränderna, som vid gräslanden. Han förekommer sparsamt och fångas ej vid leken utan endast frampå sommaren med not tillsammans med annan fisk.

Sarfven, som likaledes förekommer sparsamt leker något senare än mörtén — används föga.

Aspen, som förekommer sparsamt och uppnår en vigt af 4 å 5 kg, leker i Mariestadsån i slutet af April. Han fångas med Ryssjor vid leken samt då och då under sommaren på långref agnad med "Silguppa" eller små Siklöja.

Löjan förekommer mycket sparsamt leker vid midsomartiden invid stenstränderna — fångas ej.

Vimman, som är mycket sällsynt uppnår en storlek af 20 cent. met. — fångas endast händelsevis tillsammans med annan fisk. Dess lektid är här ej känd.

Braxen, som förekommer temligen talrikt, uppnår en storlek af högst 2 kg. Han leker uppe i Bors-torpsviken, vid Sjöberg, vid Mariestad och Lidköping, i Fågelö och Säbyvikarna m. fl. vid samma tid häggen blommar och enbusken dammar. Fångsten sker mest med ryssjor och nät.

Laxen, som förekommer ganska talrikt ute i sjelfva stora Wenern, norr om Bromö, Djurö och Stora Eken, fångas med nät efter 1 Nov. hela vintern och våren. Under Aug. Sept. och October, då nätfisket är förbjudet, plägar man fånga laxen på Svirlvel. 30 å 40

sådana Svirfvelbåtar pläga uppehålla sig i granskapet af Djuro fyr och ro dagligen, då väderleken så tillåter, hvarvid lärer skola fångas minst 1 lax på hvarje båt dagligen.

Forts i nästa nr

SVENSK FISKS PROPAGANDA FÖR INSJÖFISK

Vi ber att få återopå Ert brev av den 1 mars 1974 där Ert Centralförbund belyst några av insjöfiskets problem. SVENSK FISKS informationskommitté, som har att förbereda olika informations- och propagandaåtgärder kring fisk, har tagit del av Era önskemål vid ett sammanträde häromdagen.

Kommittén anser, att det är nödvändigt med en fortsatt propaganda för fisk och kommer att driva sina önskemål vidare i SVENSK FISKS styrelse. En sådan propaganda bör naturligtvis också komma insjöfisket till godo.

SVENSK FISK kunde konstatera, att i flertalet åtgärder som vidtagits under det senaste året har också insjöfiskets produkter varit med. I våra receptfoldrar har vi haft med olika insjöfiskar och likaså i det material som vi

distribuerar till olika skolor och andra undervisningsanstalter. Vi har under åren också gjort särskilda releaser till pressen om insjöfiskar.

Vad vi kan göra för fisk är naturligtvis beroende på vilka be-
lopp som ställs till kommitténs förfogande för olika åtgärder. Vilka möjligheter vi har för nästa år är ännu inte fastställt.

Vi är naturligtvis beredda att fortsätta, att i vår information också propagandera för insjöfiskets produkter även, som Ni säkert förstår, tyngdpunkten måste ligga på de volymmässigt största konsumtionsfiskarna.

I vår löpande kontakt med olika media är det av stor vikt för oss, att vi har möjlighet att fortlöpande få uppgifter om tillgång och avsättningsförhållanden vad gäller aktuella insjöfiskar. På så sätt kan vårt arbete nå bästa effekt.

FATTA PENNNANI

Redaktionen värdar till fiskare och andra intresserade att sända in bidrag till tidningen från händelser inom fisket m. m. på det lokala planet. Exempelvis nyheter, personalia, historier, långa som korta artiklar, insändare för debatt om aktuella problem m. m. Välkommen med bidrag!

Red.

